

1. Užduotis. „Ar girdi tai, ką aš girdžiu?“

Perskaityk literatūros kūrinio ištrauką ir suformuluok 3–5 klausimus, iškeliančius šiuolaikinės visuomenės gyvenimo etines problemas.

Kai Džonatanas Žuvėdra pasiekė krantą ir grįžo į Būrį, jau buvo tamsi naktis. Jis buvo mirtinai nuvargęs, jam šiek tiek svaigo galva. Bet savo paties malonumui prieš nusileisdamas jis padarė dar vieną mirties kilpą, o prie pat žemės greitąją statinę.

Kai jos apie tai išgirs, – pamanė jis, – kai žuvėdros sužinos apie įvykusį lūžį, iš džiaugsmo neteks galvos. nuo šiol gyvenimas bus daug prasmingesnis! Pakaks diena dienon skristi prie laivo ir grįžti atgal, – dabar jau bus dėl ko gyventi! Tegul daugiau mūsų negaubia nežinios tamsa, mes galime tapti protingomis būtybėmis, siekiančiomis tobulumo, išminties ir meistriškumo. Galime būti laisvi! Galime išmokti skraidyti!

Prieš akis gaudė ir žėrėjo viltinga ateitis. Kai Džonatanas nusileido, ant kranto jau buvo susirinkusi žuvėdrų Taryba. Atrodė, kad paukščiai čia susirinko jau gerokai anksčiau. Ir iš tiesų – Taryba laukė.

– Džonatanai Livingstonai Žuvėdra! Išeik į rato vidurį! – kuo iškilmingiausiai nuskambėjo Vyriausiojo žodžiai.

Stovėti viduryje reiškė didžiausią pripažinimą arba nenuplaunamą gėdą. Kai žuvėdros nutardavo pagerbti labiausiai pasižymėjusius savo vadus, pakviesdavo juos išeiti į rato vidurį.

Na žinoma, pagalvojo Džonatanas, pusryčiautojų Būrys šįryt matė lūžį! Bet garbės man nereikia. Nenoriu būti vadu. Aš tik trokštu perduoti ką atradęs, parodyti mums prieš akis atsivėrusius tolius.

Jis žengė į priekį.

– Džonatanai Livingstonai Žuvėdra, – tarė Vyriausiasis, – stok į gėdos ratą visų savo gentainių akivaizdoje!

Jis pasijuto lyg per galvą trenktas; jam pakirto kojas, plunksnos nukaro, ėmė spengti ausyse. Į gėdos ratą? Negali būti! O lūžis?! Jos nesupranta! Nieko nesupranta ir siaubingai klysta!

– ... už tai, kad elgėsi neapgalvotai ir neatsakingai, – vėl pasigirdo monotoniškas ir iškilmingas balsas, – už tai, kad paniekino Žuvėdrų Šeimos orumą ir tradicijas...

Stovėti gėdos rate taip pat reiškė būti pašalintam iš žuvėdrų bendrijos ir ištremtam. Tai reiškė vienišiausią gyvenimą Tolimosiose Uolose.

– ... vieną gražią dieną, Džonatanai Livingstonai Žuvėdra, privalėsi suvokti, kad elgdamasis neatsakingai neišgyvensi. Gyvenimas paslaptingas ir mums nepažinus; aišku tik viena: atėjome į šį pasaulį maitintis ir kuo ilgiau išsaugoti savo gyvybę.

Jokia žuvėdra nebuvo prieštaravusi Būrio Tarybai, bet Džonatanas ryžosi.

– Jūs kalbate apie mano neatsakingumą? Mano broliai! – garsiai ir tvirtu balsu sušuko jis.

– Kas begali būti atsakingesnis už tą, kuris atradęs gyvenimo prasmę ir aukščiausiąją tikslą, jais seka? Tūkstančius metų mes naršydavome vandenyno platybes ieškodami žuvų galvų, o dabar mums atsivėrė gyvenimo prasmė – galime mokytis, atrasti ir būti laisvi! Suteikite man galimybę, leiskite parodyti, ką atradau...

Būrys sustingo kaip stabo ištiktas.

– Tu mums daugiau ne brolis, – visos kaip viena tarstelėjo žuvėdros, užsikimšo ausis ir demonstratyviai atsuko jam nugaras. Džonatanas Žuvėdra nuskrido netgi už Tolimųjų Uolų ir likusias dienas praleido vienas.

Jis sielojosi ne dėl savo vienatvės, o dėl to, kad kitos žuvėdros atsisakė skrydžio malonumo, kuris jų laukė, kad jos nesutiko atsimerkti ir praregėti.

R. Bachas. Džonatanas Livingstonas žuvėdra.

1.

2.

3.

4.

5.

2. Užduotis. Nuomonės „taburetė“.

Pažiūrėk į įdomius europiečių stereotipinius įvaizdžius – žemėlapių pavyzdį, kurie gali tikrai nustebinti:

- Kaip mes pažįstame pasaulį ir atrodome kitiems?
- Su kuo nepageidautume gyventi kaimynystėje?
- Kaip žiūrime į vedybas su kitataučiais?

Išanalizuok du pateiktus straipsnius ir pabandyk pagrįsti nuomonę pildydamas faktų, įsitikinimų ir vertybių lentelę, kuri atspindėtų visus atrastus argumentus. Nuomonė gali žlugti, jei argumentų „kojos“ bus netvirtos, t. y. argumentai bus silpni. Europiečių įvaizdžiai žemėlapyje

• Šių dienų Europoje susiduriama su dvejopu tautinių mažumų reiškiniu. Viena vertus, egzistuoja istoriškai susiklosčiusi tautinė įvairovė dėl valstybinių sienų pasikeitimo, migracijos iš buvusių kolonijų ar migracijos tokių buvusių valstybių kaip Sovietų Sąjunga viduje. O kita vertus, egzistuoja ir naujai besiformuojančios tautinių mažumų grupės dėl suaktyvėjusios globalaus masto migracijos. Vykstant globalizacijos procesams ir pasaulinei masinei migracijai didžioji dalis Vakarų pasaulio valstybių tampa vis labiau tautiškai heterogeniškos. Ši naujai besiformuojanti tautinė įvairovė daugelyje šalių nebepanaši į ilgą laiką egzistavusių visuomenės mozaiką, kadangi kultūriniai tautinių grupių skirtumai tampa vis labiau apčiuopiami... Lietuvos atvejis, kuris ir yra detaliau nagrinėjamas šiame straipsnyje, yra puikus daugiatautės valstybės pavyzdys...(Diana Janušauskienė. Papildomas skaitinys)

• Mūsų gyvenimas pilnas stereotipų. Psichologai pažymi, kad gyvenimas be stereotipų neįmanomas, kasdieniškų situacijų nuolatinis įvertinimas mus per daug apkrautų. Gyvendami vieni šalia kitų, tarpusavyje bendraudami, žmonės lygina save su kitais ir vertina. Apie kaimynus, kaip ir apie bet kurį kitą reiškinį, susidaroma tam tikra nuomonė, dažnai fragmentiška ir netiksli. Kaip yra pabrėžę mokslininkai, nacionalumas, tautiškumas dažnai yra suvokiamas ne tiek protu, kiek jausmais ir emocijomis. Sakydami „lietuvis“, „rusas“, „lenkas“, „žydas“, mes dažniausiai juos suvokiame ne tik kaip tam tikrų geografinių erdvių atstovus, o jau turime apibrėžtas nuostatas, vertinimus, charakterio stereotipus...

(Laima Anglickienė. Stereotipai dažniausiai perteikia neigiamą informaciją)

NUOMONĖ: Nors stereotipai dažniausiai perteikia neigiamą informaciją, šios neigiamos nuostatos kitataučių atžvilgiu gana retai pasireiškia praktikoje. Lietuvoje vertybinės nuostatos daugiatautiškumo atžvilgiu dažniausiai yra teigiamos.

ARGUMENTAVIMAS**FAKTAI****ĮSITIKINIMAI****VERTYBĖS**

3. Užduotis. „Dialogas apie teisingumą“.

Filosofo Dž. Rolso minčių eksperimentas gali būti puikus mokymosi metodas suvokti interesų konfliktą. Tarkim, nagrinėjate poromis pasaulio paveldo apsaugos ir karinių veiksmų konfliktą.

Pirmiausia įsivaizduokite, kad turite visas žinias apie šį pasaulį iš savo ankstesnio gyvenimo ir netrukus reinkarnuositės. Kai kurie bus turtingi, kiti skurdžiai, gyvens didelėje arba gims mažoje šalyje, bet kol kas neaišku, kuriam kaip bus.

Aptarkite, kaip taikos atstovai, koku būdu išspręsti interesų konfliktą tarp didelės ir mažos šalies unikaliuoje pasaulio paveldo vietovėje. Viską gerai išdiskutuokite taikydami keturis įprastus „matymo būdus“ (akinius), iš kurių visi tam tikruose kontekstuose naudingi, o kituose – klaidingi. Tai asmeniniai interesai, naudingumas, įstatyminės teisės ir moralės principai.

Pasaulio paveldo apsauga karo metu

Tikėtina, kad bet kokio didesnio karinio konflikto metu gamtos ir kultūros paveldo vietovės gali nukentėti. Ypatingos reikšmės kultūros paveldo vertybės kartais sąmoningai yra atakuojamos, siekiant sugriauti tautai brangius tapatumo simbolius. Gamtos paveldo vietovėms (ypač jose esančiai augalijai ir gyvūnijai) taip pat gali grėsti daugelis pavojų: bombardavimas, karinio transporto judėjimas, gaisrai, brakonieriavimas, masinis žmonių judėjimas iš jo gyvenamosios vietos ir pan. Kultūros ir gamtos vietovės yra svarbus pajamų iš turizmo šaltiniai – dar ir dėl šios priežasties karo metu jos tampa sąmoningo griovimo taikiniais.

Kultūros ir gamtos paveldo apsauga karo metu gali atrodyti neįkandama prabanga. Iš pirmo žvilgsnio taip ir atrodo, tačiau patirtis rodo, kad kultūros ir gamtos paveldo vertybių išsaugojimas yra gyvybiškai svarbus, ypač tuomet, kai atakuojamos nacionalinės bibliotekos, bažnyčios, muziejai, universitetai, šimtmečio senumo tiltai ir panašūs objektai.

„Pasaulio paveldas – jaunimo rankose“. 2007 m., Lietuvos nacionalinė UNESCO komisija

„Kas ką nugalės“ sprendžiant interesų konfliktą

A – asmeninis interesas: didžiausia gerovė man;

B – tai, ko tie „akiniai“ nemato;

B – naudingumas: didžiausia gerovė kiek galima didesniai skaičiui;

A – tai, ko tie „akiniai“ nemato;

A – įstatyminės teisės: įstatymų valdžia;

B – tai, ko tie „akiniai“ nemato;

B – moraliniai principai: „Daryk taip, kaip būtų elgiamasi su tavim“.

A – tai, ko tie „akiniai“ nemato;

Jūsų bendras susitarimas:

Kompromisas ... arba Laimėjimas – laimėjimas ...

Sukurk dialogą

